



Valvottu TB - hoito

HUS-piirin koulutusseminaari 28.4.08

Ilmi Rönnemaa
osastonhoitaja



Tuberkuloosi paranee **JOS**

- lääkäri määrää tehokkaan lääkeyhdistelmän
- hoitoaika on riittävä
- **JOS potilas ottaa lääkkeet**



Potilaan ja hoitohenkilökunnan välinen yhteistyö

- **luodaan ystävällinen ilmapiiri**
- **potilas saa tietoa tuberkuloosista sairastuminen tartuntavaara eristys hoidonsivuvaikutukset paranemisen edellytykset ja edistyminen altistuneiden kartoitus hoidon maksuttomuus**
- **helppo yhteydenpito hoitoryhmään**
- **omaiset mukaan hoitotapahtumaan**
- **tarkka raportointi ja kirjaaminen**



Hoitokielteisyys

- potilas ei tunne itseään sairaaksi
- potilas ei ymmärrä hoito-ohjelmaa, että hoito kestää monta kuukautta
- eri kulttuureista tulevilla potilailla on erilainen terveys-sairaus käsite
- hoidon toteuttaminen käytännössä hankalaa, esim. hankalat yhteydet hoitopisteeseen
- kielivaikeudet
- yhteistyö henkilökunnan kanssa ei toimi
- potilas ei motivoitu tuberkuloosin hoitoon
- potilas haluaisi käyttää muita hoitokeinoja esim. luonnonlääkkeet



Valvotun lääkehoidon tavoite

- varmistaa lääkehoidon toteutuminen ja potilaan paraneminen
- ehkäistä lääkeresistenssin syntymistä
- estää sairauden uusiutuminen
- vähentää tartuntoja

WHO Valvottu hoito

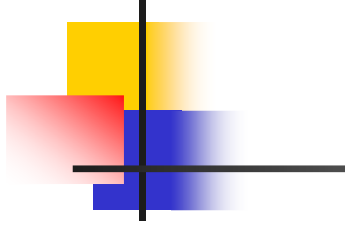
(DOT) Directly Observed Treatment

- = tehtävään koulutettu henkilö jakaa lääkkeitä ja seuraa, että potilas nielee jokaisen lääkeannoksen
- sairaalassaoloaikana hoito on aina valvottua
- valvottu avohoito sairaalasta kotiutumisen jälkeen



Lääkehoidon valvonta

- valvonta on hoitotoimenpide - ei epäily potilaan luotettavuudesta. Potilas nielee lääkkeitä hoitajan läsnä ollessa.
- potilaan oikeus saada hyvää hoitoa





Valvottua lääkehoitoa

Ei ole

- lääkkeiden jakaminen dosettiin
- käynti potilaan luona
- potilaan käynti vastaanotolla



Valvotun lääkehoidon edut

- varmistetaan, että jokainen potilas pystyy viemään tuberkuloosihoidon loppuun
- seurataan mahdollisia sivuvaikutuksia ja hoidon vaikutusta
- varmistetaan, että potilas ottaa lääkeannoksen ja tartuntavaara poistuu
- arvioidaan mahdollisia ongelmia hoidossa ja hoidon keskeytymistä

Valvotun lääkehoidon haitat



- vie aikaa
- vaatii työvoimaa
- voi tuntua ihmisarvoa alentavalta
- voidaan kokea rangaistuksena
- voi loukata potilasta (henkisesti)
- potilas voi kokea olevansa vastuuton tai kykenemätön hoitamaan itseään





Mitä potilaasta seurataan?

- yleisvointia (uni, erityys, ruokahalu, kivut ym.)
- painoa
- ihoa (ihottumat, purpurat, väri, kutina)
- kuumetta/lämpöä
- kuuloa, näköä, tasapainoa (kävely)
- nivel- ja lihasoireita
- maku- ja hajutuntemuksia
- hoitomyöntyvyyttä



Kenelle valvottu avohoito?

- osastohoidon aikana arvioidaan potilaskohtaisesti avohoidon tarve ja laajuus
- asiasta sovitaan yhdessä potilaan kanssa
- ei epäluottamuslause, vaan osa hyvää hoitoa
- ne potilaat joiden hoidossa on/ voi olla ongelmia
 - monisairaat, muistamattomat vanhukset, maahanmuuttajat, päihdeongelmaiset, sosiaalisesti syrjäytyneet
 - ongelmat hoitoon sitoutumisessa
 - MDR tuberkuloosia sairastavat



Valvottu avohoito

- valvotun avohoidon järjestelyt hoitaa sairaalan lääkäri ja hoitaja
- avohoidon hoitaja käy, jos mahdollista tutustumassa potilaaseen sairaalassa
- sovitaan potilaan kanssa avohoidon periaatteista
- suunnitellaan käynnit potilaalle ja hoitajalle sopiviksi



Valvotusta avohoidosta vastaava hoitaja

- valvoo, että potilas nielee kaikki lääkkeet joko kotikäynnillä tai vastaanottokäynnillä päivittäin
- seuraa potilaan tilassa tapahtuvia muutoksia ja reagoi niihin
- Kirjaa potilaskertomusjärjestelmään hoidon toteutuksesta ja sen muutoksista
- toimii yhteistyössä (mm. raportointi, hoidon suunnittelu) muiden tahojen kanssa: pth, vastaanottokeskus, sosiaalitoimisto..
- tekee yhteistyötä sairaalan, sekä tarvittaessa erityistyöntekijöiden kanssa, esim. sosiaalityöntekijä, ravitsemusterapeutti
- huolehtii sovituista kontrollikäynneistä esh:ssa



Valvotun hoidon haasteet

- tauti harvinainen, valvottu lääkehoito vielä harvinaisempi
- päivittäisten käyntien järjestäminen
- lääkkeiden toimittaminen perusterveydenhoitoon
- potilastilanteeseen liittyvät tekijät



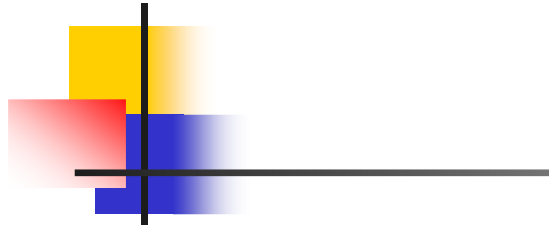
Potilastilanteeseen liittyvät tekijät

- hoidon pituus, runsas lääkemäärä
- motivaatio, lääkehoidon merkityksen ymmärtäminen
- kielivaikkeudet
- kulttuurierot, maahanmuuttajien elämäntilanne
- "vapauden rajoittaminen" hoitajan päivittäinen käynti, poissaoloista sopiminen
- häveliäisyys, loukatuksi kokeminen

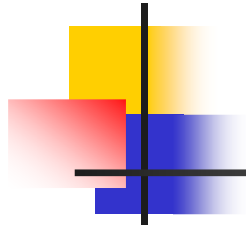


Valvottu hoito yhteistyössä

- erikoissairaanhoido/perusterveydenhoito
 - yhteiset toimintalinjat
 - tiedonkulku
- omaiset
- tulkkipalvelu
- sosiaalitoimi
 - maahanmuuttovirasto
 - kotipalvelu
 - sosiaalityöntekijä
- mielenterveystoimisto
- poliisi







Hoidosta kieltäytyminen on potilaan perusoikeus. Tuberkuloosi on poikkeus ja "pakkohoito" hyväksytään terveen väestön suojaamiseksi

Mitä teet?

- jos potilas ei tule sovittuna aikana
- jos potilas ei ole jättänyt viestiä eikä ole paikalla sovitusti
- jos potilas ei ole tavoitettavissa

